

Textil-ruha-bőr Jubileumi Konferencia és Alumni Fórum az Óbudai Egyetemen

Kokasné dr. Palicska Livia

Óbudai Egyetem

kokas.livia@rkk.uni-obuda.hu

A Könnyűipari Műszaki Főiskola alapításának 40. évfordulója alkalmából az Óbudai Egyetem Rejtő Sándor Könnyűipari és Környezetmérnöki Karának Terméktervező Intézete 2012. június 22-én Jubileumi Konferenciát és Alumni Fórumot rendezett „Textil, ruha bőr – van, ami összeköt” mottóval.

A rendezvény célja az volt, hogy bemutassa a textil-, ruha- és bőртеchnológia szakirányon folytatott mérnökképzés átalakulását napjainkig. Az országban e szakirányokon egyedül itt működő könnyűipari mérnökképzés 2012 szeptemberétől már három (alap-, mester- és posztgraduális) szinten folyik, miután a MAB akkreditálta a kar Anyagtudományok és Technológiák Doktori Iskolájának programját is.

A konferencia idejére egy ipartörténeti kiállítás is nyílt az egyetem Doberdó utcai épületének aulájában, Tóth Györgynek, a Bautex cégvezetőjének felajánlásával. A kiállításon a mecénás felbecsülhetetlen értékű gyűjteményének számos, XIX. századi divatképeket tartalmazó könyvét és a ruhaipar egyes muzeális tárgyait csodálhatták meg a látogatók.

A Jubileumi Konferencia és Alumni Fórum egy hatásos retro filmvetítéssel indult, amelyben visszaköszöttek a 70-es évek, fekete-fehér fényképeken és korabeli slágerek segítségével idézve fel a főiskola egykori diákéletéből ellesett pillanatokat. Az összegyűlt mintegy 70 egykori diákot és tanár kollégát dr. habil. Patkó István dékán meleg szavakkal köszöntötte.

A megnyitó után a konferencia első előadását dr. habil. Kisfaludy Márta egyetemi docens, a Terméktervező Intézet vezetője tartotta. **Új irányok a terméktervezésben** című előadásában beszámolt arról, hogy a megváltozott piaczgazdasági környezet hatására és az új igények kielégítése érdekében a képzést folyamatosan fejlesztetik. A hagyományos ruha-, textil- és bőртеchnológia szakirányra alapozva új képzést vezettek be, ez az Ipari termék- és formatervező mérnöki szak. E népszerűvé vált szak célja olyan mérnökök képzése, akik alkalmasak ipari termékek tervezésére, gyártására és forgalmazására: rugalmasan és hatékonyan tudnak reagálni a gazdaság kihívásaira. A végzett hallgatók képesek a termékfejlesztés valamennyi fázisában önálló, alkotó munkára, továbbá képesek a termékfejlesztés innovációs folyamatát, a termékfejlesztéshez szükséges tárgyi és szervezeti erőforrásokat, illetve a termék életútja egyes ciklusait menedzselni.

A terméktervező szakirányon belül az *Öltözék és kiegészítők* modul az egyetem eddigi nagy múltú, divattermék- és bőртеchnológiai, valamint terméktervező hagyományait építi újjá, de elsősorban a tervezést helyezve az előtérbe. A félévek zárásaként, az elkészült

hallgatói munkákat divatbemutató keretében, közönség előtt mutatják be a hallgatók.

A *Textil és enteriőr* modul, a másik, nagy múlttal rendelkező textil szak mellé új elemként, az enteriőrrel kapcsolatos ismereteket társítja, ezzel specializáltabbá téve a textiles tematikát. A nemzetközi textil- és enteriőrtrendek, belsőépítészeti és textiltermék-féleségek és stílusok gazdag ismeretanyagát e modulnál is projekt feladatokon keresztül dolgozzák fel, majd egyéni és csoportos megfogalmazásra és kiállításra van lehetőség.

A harmadik a *Csomagolás* modul, amelyet a Médiatechnológiai Intézet gondoz.

A hallgatói munkákat a képzés alatt folyamatosan dokumentálják, hogy a tanulmányok befejeztével olyan portfólió álljon össze, mely nemcsak tematikusan mutatja a félévek alkotásait, elért eredményeit, hanem alkalmas arra is, hogy állásinterjúknál hiteles képet nyújtson a végzett hallgatókról. Ebbe a portfólióba kerül-

nek bele azok a magas presztizsértékű munkák is, amelyeket a hallgatók hazai és nemzetközi pályázatokra készítettek, valamint a kiállítások, divatbemutatók és workshopok, amelyeken részt vettek.

A végzett hallgatók rátermett egyéniség és az itt megszerzett tudás birtokában alkalmazott tervezőként, asszisztensként, termékfejlesztőként, stylistként, gyártásirányítóként, szervezőként, kommunikátorként, stílus tanácsadóként, szakmai újságíróként sokféle ipari és kereskedelmi cég, stúdió, szalon és magazin munkatársai lehetnek, itthon és külföldön egyaránt. Nagy segítséget nyújtanak ehhez azok a szakmai helyek, szabadiskolák, amelyeken a hallgatók 6 hetes gyakorlatot töltenek el. Az előadás során vetített hallgatók munkáiról készült fényképek jól illusztrálták a képzés sikerességét.

A következő előadásokban az alma mater egykori

hallgatói mutatták be szakmai pályafutásuk egyes állomásait. *Tóthné Bardócz Ágnes* még az egykori Felsőfokú Technikumban kezdte meg tanulmányait modell-szerkesztőként, majd különbözettel végzett a főiskola első évfolyamán. **A magyar ruhák tervezőinek lehetőségei – múlt, jelen és jövő** címmel megtartott előadásában sajnálatosnak nevezte, hogy bár a rendszerváltás előtt az egykori Magyar Divatintézet és más tervező vállalatok tervezői fantasztikus kollekciókat készítettek akkoriban soha nem látott anyagokból (az importkorlátozások miatt ezek az iparvállalatok számára nem voltak beszerezhetőek), a divatbemutatók után ezekből valójában soha nem lett ipari kollekció. Beszámolt tervezői pályájának módosulásáról, (a FÉKON kereskedelmi főosztályvezetője volt, majd később a TEXÉRT kereskedelmi igazgatója lett), majd arról is, hogy milyen kihívásoknak kellett megfelelnie a 90-es években, amikor a saját lábára állt, és textilkereskedelmet, ruhagyártatást és külföldi textilgyárak hazai képviselőjét is felvállalva, családi vállalkozásba kezdett. Előadását egykori nagynevű ruhaipari vállalatokról készült filmek színesítették. Végezetül gondolatébresztésként egy kérdéssel fordult a hallgatóság felé: „Ma-napság szóban mindenki egyéniség szeretne lenni, de a valóságban ezt nem meri megtenni – elfogadja a globális világ parancsát: uniformizálódik. Hasonlóan öltözködik, gyorsétermekbe jár, ugyanazokra a felkapott üdülőhelyekre jár nyaralni, stb. Biztos, hogy ezt akarjuk?”

Mohari Kinga néhány éve végzett a főiskolán ruhaipari mérnökként. Előadásában **egy mai ruhatervező szakmai lehetőségeiről, kihívásairól** beszélt: arról, hogy mihez kezdhet ma egy fiatal tervező az iskolapadból kikerülve. Legyen alkalmazott, vagy vállalkozó, esetleg életművész? Innoé Design nevű cége, amelyet Csergő Noémi iparművésszel alapított, nagyon sikeres, esküvői ruhákat és egyedi kollekciókat készít. Pályájuk csúcscsaként értékelhető az a tervezői pályázat, amelynek sikere révén ők kapták meg a lehetőséget a 2012-es magyar olimpiai csapat formaruháinak tervezésére. A kalotaszegi hímzéssel díszített kollekciót nemcsak a Magyar Olimpiai Bizottság elnöksége, hanem egy hatagú szakértői csapat is a legjobbnak látta a beérkezett harminckét pályázatból.

A formatervezői kreativitást emelte ki **Nemzetközi workshop – formalkotás acélból** című előadásában *Szűcs Ágnes* címzetes docens. Az évente Kassán megrendezett Metal Inspiration Nemzetközi Design Workshop-on évek óta nagy sikerrel vesznek részt a

A magyar olimpiai csapat formaruhája

Terméktervező Intézet hallgatói és oktatói, munkáikkal számos kiállításon mutatkoztak már be. A hazai egyetemi képzésben elsősorban csak a nemfemes anyagokkal találkozó tervező hallgatók számára különösen nagy élmény, hogy számukra teljesen idegen és szokatlan terepen fejthetik ki kreativitásukat, megismerve a fémmezmunkálás és hegesztés egyes műveleteit is. Gondolataik, terveik megvalósulását a tanműhely szakemberei szakmai tudásukkal és aktív segítségükkel teszik lehetővé. A tervezési folyamat gyakorlati meg tapasztalása – a terv kidolgozásától a kivitelezésen át a műalkotás megszületéséig – rendkívüli jelentőségű tanulmányaik jobb megértése szempontjából. A kivitelezés során felmerülő gyakorlati problémák megoldása, a szakmai lehetőségek rugalmas figyelembe vétele és a szükséges kompromisszumok megkötése fontos tapasztalatot jelent a hallgatók számára. Az eddig szerzett tudás „kipróbálása” a jövőbeli szakmaterületükhöz képest merőben más területen magabiztossá teszi őket. A workshop az új ismeretek megszerzésén túl kapcsolatok építésére, nyelvgyakorlásra és érdekes kulturális programokra is nagyszerű lehetőséget nyújt. Az alkotótáborban minden évben más témát hirdetnek meg, ilyenek pl. a „Welcome to Kosice” vagy a „We support a safe and healthy environment”. E második témánál az élhető környezet megteremtésére irányuló erőfeszítésekre hívták fel a figyelmet, amelynek öko-design és re-design egyaránt megjelenhetett a művekben.

A kávészünet után következő 3 előadásban az intézet doktorandusz hallgatóinak kutatási eredményeivel ismerkedhettek meg a konferencia résztvevői. A **Textiliák sűrűlódásának vizsgálata új aspektusból** című előadásában *Oroszlány Gabriella* adjunktus egy olyan új vizsgáló műszer kifejlesztéséről számolt be, amellyel egyedülálló módon lehet elemiszálakat, mono- és multifilamenteket, fonalakat, valamint textiliákat és egyéb hajlékony laptermékeket is vizsgálni. Az előadó által tervezett és megépített mérőberendezés lehetővé teszi biztosított cserélhető sűrűlódó felületen a nyugalmi és a mozgási sűrűlódási tényező meghatározására is, a vizsgálat mérési tartománya (0-500 cN között) és sebessége is változtatható (három fokozatban: 0,4-4; 4-14; 14-140 mm/min). Különleges megoldás teszi lehetővé a fonál típusú próbatestek vizsgálatát anélkül, hogy azok mérés közben kisodrónának. A doktori értekezésének megvédése előtt álló jelölt poliamid 6 mono- és multifilament, aramid mono- és multifilament, pamut előfonál és többféle kelme, valamint papír vizsgálatából megállapította, hogy a deformálható rosttermékek és polimerek sűrűlódási tényezője több olyan tényezőtől is függ, melyeket eddig nem vettek figyelembe (pl.: előterhelés, alak stb.). Ezzel az új mérési móddal lehetőséget teremtett arra, hogy a jövőben az összes textilszerkezetekkel kapcsolatos sűrűlódási összefüggés azonos körülmények és mérési paraméterek között meghatározható legyen.

Nagyné Szabó Orsolya tanársegéd kutatási munkája a tinédzserkori gerincferdülés konzervatív gyógykezeléséhez használt merev fűző (korzett) alatt viselt alsónemű kifejlesztésére irányul. A BME Gerincór projektjének keretében folyó kutatási munka célja a merev fűzőt viselő gyermekek életkörülményeinek javítása. **Alsóruházat technológiai és fiziológiai kísérletei** című előadásában a doktorandusz beszámolt legutóbbi ruházatfiziológiai vizsgálatainak eredményeiről. Az 5 mm vastag HDPE lemezből vákuumformázással készí-

tett merev fűző egész napos viselete nagyon megterhelő, az alsóruházat kialakítására ezért különös gondot kell fordítani. Három különböző alapanyagú és funkcionálisú textil alsóruházatot tervezett és vizsgált a Maribori Műszaki Egyetemen. A korzett alatti viselési próbák során mért levegő-, páraáteresztés valamint hőszigetelési adatok kiértékelésével lehetőség nyílt a három alsóruházat objektív összehasonlítására. Az előadó rámutatott arra, hogy a test mikroklímájának javításához további kísérletekre van szükség, amelyek eredményeként kiválasztható lesz az optimális alapanyag és modeltervezési koncepció.

Hottó Éva tanársegéd **Szűrűjasok XXI. századi újraértelmezése** címmel tartott előadásában kifejtette, hogy manapság a ruhatervezők és öltözképzítők szívesen használják fel inspirációként a régi korok öltözkéinek formavilágát. Kutatásának célja, hogy a mai korok elvárásainak megfelelően alakítson ki olyan öltözekeket, amelyek a népi kultúra kincseinek formai elemeit újragondolva, továbbörökítik népi hagyományainkat. Modelltervéhez az ötletet a szűrposztóból készült ujjas (szűrűjas) adta, amelynek használata évszázadokra nyúlik vissza. Míg korábban ez a közrendűek hagyományos öltözete volt, különböző típusaiból napjainkra már csak a férfiak viselete maradt meg. Ők is elsősorban az újabb, polgári zakóformához hasonló változatokat viselik, és azt is inkább csak bizonyos szűkebb társadalmi csoportok köreiben. A doktorandusz előadásában hangsúlyozta, hogy a tervezésnél fontos szempontnak tartotta, hogy az eredetileg férfi alkatra szánt ruhadarab formavilágát, főbb szabásvonalait megőrizve, női alkatokra is előnyös formát hozzon létre, amely kényelmes viselet a mai ember számára is.

Kokasné dr. Palicska Livia egyetemi docens **Jövőbemutató fejlesztések a textiliparban** című előadása zárta a konferenciát. Rámutatott arra, hogy a közel 2 millió embert foglalkoztató európai textil- és ruhaipar mára milyen rendkívül szerteágazó, innovatív és kreatív technológiákat is magába foglaló iparággá vált. Termékeinek felhasználói köre napjainkban három, nagyjából egyforma méretű területre osztható: a ruha/ruha, a lakástextil/interiőr, valamint a műszaki alkalmazások (csomagolás, közlekedés, szállítás, építőipar, egészségügy, mezőgazdaság, bútor stb.) körére. A jövőben a szállítási rendszereknél például várható a fémek kiváltása a sokkal jobb teljesítmény/súly-arányt felmutatni képes, textílalapú kompozitokkal. Ismert, hogy külön-

leges textil alapanyagból készülnek a tűzoltók védőruhái, vagy a golyóálló mellények, de talán kevésbé köztudott, hogy textilszerkezettel (ún. geotextiliákkal) védekeznek pl. talajcsúszás vagy -erózió ellen is, sőt ilyenek alkotják a mesterséges szigeteket és úszó platformokat is. Kiemelte, hogy a textiliák nélkülözhetetlenek a gyógyítás és egészségmegőrzés területén is. Példaként ide sorolhatóak a textílalapú implantátumok, a sztentek és műerek, vagy a nanoszálakból álló, nemszőtt kelmére növesztett, mesterséges sejtszövetek is. Előadásában bemutatott több példát is az utóbbi évtizedek fejlesztéseinek eredményeire, mint a légkamrás textilszerkezeteket, az öntisztuló textiliákat (textilára felvitt fotokatalizátor segítségével a fény hatására a szennyeződés elbomlik), a pigmentet vagy színezéket nem tartalmazó „színes” textiliákat (nanorészecskékkel kialakított felület a ráeső fénytől és a látószögtől függően változtatja a színét), valamint az alakját, színét, egyéb anyagtulajdonságait változtatni tudó textiliákat. Szemléletes képekkel illusztrálta, hogy hogyan lehet olyan adaptív rendszereket kifejleszteni, amelyek funkcióikat a környezet változásának függvényében tervezetten képesek megváltoztatni, és amelyek új perspektívákat nyitnak az „intelligens” és „önfejlesztő” anyagok textil- és ruhaipari alkalmazásához.

A konferencia előadásait egy öregdiák-tanáralákozó, az **ALUMNI Fórum** követte, amely lehetőséget teremtett az egykori és mostani diákokkal, tanárokkal folytatott kötetlen beszélgetésre és tapasztalatcserére, valamint az Óbudai Campus megtekintésére is. A résztvevők korabeli filmeket tekinthettek meg a 20-as, 30-as évek divatbemutatóiról, majd egy jó hangulatú, „formabontó zárthelyin” vettek részt. Ennek első része egy közös vetélkedő volt: ki tud többet felismerni az intézmény elmúlt évtizedeinek eseményein készült fényképek szereplőiről? Az „Ilyenek voltunk...” című prezentáció alatt egykori diákok, tanárok, még ma is aktív kollégák közösen találgatták a helyes válaszokat és nagy derűtség közepette ismertek egy-egy képen hajdani önmagukra. Ezt követően egy 13+1 kérdésből álló textil-ruha-bőr „szakmai totó” következett. A jeleshez plusz pontokat lehetett gyűjteni hajdani nebulók tanulságos válaszainak megfajlásával, e példákat egykori kollégák által feltéve őrzött, emlékeztető zárthelyikből válogatták össze.

A jó idő kedvezett a rendezvényt követő kerti partinak. Az egyetem Doberdó úti épületét övező domboldal

árnyékos fái alatt izlett a „mesterszakács” kollégák által készített bográcsgulyás, a szíveslátás megoldotta a nyelveket, egyre szaporodtak a feltoluló közös emlékek... A jó hangulatban túl gyorsan is szállt el az idő, az adomázásnak nem akart vége szakadni, amikor pedig a nosztalgizálókat még egy későn érkező, újabb csapat öregdiák lepte meg, már este 9 is elmúlt.

A „zárthelyi” eredmények kihirdetésekor kiderült, hogy hibátlan dolgozat nem találtatott, ezért a szervezők a résztvevőket évisméltésre szólították fel. „Jövőre veletek ugyanitt!” – felkiáltással megszületett a közös elhatározás: a Textil-ruha-bőr Alumni Fórumot 2013-ban is megrendezzük! Ezen az évisméltók pótvizsgát tehetnek, a hiányzók pedig még pótolhatnak.